

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.14/2007/13. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2007. évi március hó 5. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és 2007. évi március hó 7. napján kihirdette a következő

ítéletet:

A folytatólagosan, hivatalos személy által, bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntette miatt Kemenyiczki Zsolt és társai ellen indított büntetőügyben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2006. évi november hó 15. napján kihirdetett 2.B.124/2006/20. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlottak közül III.r., IV.r. és VI.r. vádlottak vonatkozásában megváltoztatja a következők szerint:

III.r. vádlott elkövetett büncselekmények minősítése helyesen:

2 rb. folytatólagosan, hivatalos személy által bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntette, mint társtettes.

A büntetéseit a bíróság halmazati büntetésként szabta ki.

IV.r. vádlott büntetéseit a bíróság halmazati büntetésként szabta ki.

VI.r. vádlott által elkövetett büncselekmény minősítése helyesen:

hivatalos személy által, bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntette, mint társtettes.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokon eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a rendelkező részben megjelölt ítéletében I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, hivatalos személy által bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntetésében, mint társtettes, s ezért 3 év 6 hónap börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra, valamint 150.000,- Ft pénzmellékbüntetésre ítélte. Az I.r. vádlottal szemben 171.500,- Ft vagyonelkobzást rendelt el.

II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, hivatalos személy által bűnszövetségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntetében, mint társtettest, és ezért 2 év 6 hónap börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra, valamint 100.000,- Ft pénzmellékbüntetésre ítélte. A II.r. vádlottal szemben 176.000,- Ft vagyonekobzást rendelt el.

III.r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, hivatalos személy által bűnszövetségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntetében, mint társtettest, ezért őt 4 év börtönbüntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 150.000,- Ft pénzmellékbüntetésre ítélte. A III.r. vádlottal szemben 361.000,- Ft vagyonekobzást rendelt el.

IV.r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb hivatalos személy által, bűnszövetségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntetében, mint társtettest, ezért őt 2 év 6 hónap börtönbüntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 100.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte, továbbá vele szemben 61.000 Ft vagyonekobzást rendelt el.

VI.r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, hivatalos személy által bűnszövetségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntetében, mint társtettest, és ezért őt 2 év börtönbüntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 100.000,- Ft pénzmellékbüntetésre ítélte.

VIII.r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, hivatalos személy által bűnszövetségben, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntetében, mint társtettest, ezért őt 2 év 4 hónap börtönbüntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 100.000,- Ft pénzmellékbüntetésre ítélte, továbbá 39.000,- Ft vagyonekobzást rendelt el vele szemben.

Rendelkezett az elsőfokú bíróság az előzetes fogvatartásban töltött idők beszámításáról, a bűnügyi költségről, valamint a lefoglalt tárgyakról is.

V.r. és VII.r. vádlottak tekintetében az első fokú ítélet 2006. november 14. napján jogerőre emelkedett.

I.r. vádlott és védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést, fellebbezésük indokolása szerint a megállapított tényállás ellentétes az eljárás során feltárt tényekkel, nem bizonyítható a bűncselekmény elkövetése egyik vádpontban sem. Új tanúként I.r. vádlott feleségét is bejelentették annak igazolására, hogy amikor a 1. tanú az I.r. vádlott feleségével találkozott, akkor nem a jogtalan előnyként jelentkező pénzt adta át, hanem egy pornó kazettát.

II.r. vádlott és védője ugyancsak felmentés érdekében jelentett be fellebbezést. A fellebbezésben sérelmezték azt, hogy a bíróság kizárólag 2. tanú vallomására alapította az ítéleti tényállást, azonban az ő vallomását V. és VII. vádlottak tekintetében nem fogadta el terhelőként. Azért is sérelmezi a fellebbezés 2. tanú vallomásának elfogadását, mert a többi meghallgatott tanú, így 3.,4., és 5. a fellebbezés szerint kizárólag 2. tanútól szerzett információt arról, hogy pénzügyőröknek pénzt ad át, ami nem támasztja alá a tanú vallomását. Azért is logikátlanak találja a fellebbezése a bíróság mérlegelését, mert a

tanúk is kételkedtek 2. tanú szavahihetőségében. 3., 4. tanúk vallomásaiból az állapítható meg álláspontja szerint, hogy 2. feltűnő gazdagodáson ment keresztül amíg 4. tanú cégénél dolgozott, és a tanúk is úgy ítélték meg, hogy ő saját zsebre dolgozik. Amíg 2. tanú nem dolgozott a cégnél addig nem kellett fizetni, majd miután távozott, ismét nem kellett fizetni a vámosoknak. A fellebbezés szerint a tanúvallomások nem támasztják alá 2. tanú vallomását, így az 1-es tényállás nincs kétségtelenül bebizonyítva.

A tényállás 2. pontját érintően ugyancsak annak megalapozottságát vitatja a fellebbezés, mely szerint ezen 4. tanú vallomása alapján megállapított tényállás 4. tanú vallomásának logikai ellentmondásai miatt megalapozatlan. Úgy ítéli meg, hogy olyan mértékben ellentmondásosak voltak 4. tanú vallomásai, hogy abból határozott ítéleti tényállást megállapítani nem lehet, és ez következik abból is, hogy maga 4. tanú sem volt biztos abban, hogy amikor ő 56.000,- Ft-ot átadott a pénzügyőröknek, akkor azt II.r. vádlottnak vagy a másik jelenlévő személynek adta-e.

III.r. vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést. A fellebbezés azt hangsúlyozza, hogy a bíróság az ítéletét gyakorlatilag teljes egészében 4., 2., 1. és 5. tanúk vallomásaira alapította, akik azonban nem tekinthetők egyáltalán érdektelen személyeknek. 4. tanú többször módosította a vallomását, felfüggesztett börtönbüntetés hatálya alatt állt. 2. tanú személyi adataiból és az általa adott tájékoztatás alapján a vagyoni körülményeiből az állapítható meg, hogy jelentős hiteltartozása van (16.800.000,- Ft), azonban neki összesen csak 105.000,- Ft a jövedelme, így felmerül a kérdés, hogy ezt milyen módon törleszti. III.r. vádlott ugyancsak sérelmezi, hogy V. és VII.r. vádlottakat felmentette a bíróság, azonban őket is megjelölte vallomásában 2. tanú. 5. tanút is megbízhatatlan tanúnak tartja a védelmi fellebbezés, mert változtatgatta a vallomásait és még az ügyészségnek is írt egy olyan levelet, mely szerint hatósági presszió alatt tette meg a vallomásait. 3. tanút azért tartja elfogadhatatlan tanúnak, mert ő kizárólag 2. tanútól szerezte az információit, aki pedig nem elfogulatlan tanú. 1. tanú vallomásait a fellebbezés szerint iratellenesen idézte az ítélet. Úgy ítéli meg a fellebbezés, hogy a bíróság azért nem említette meg az ítéletben a teljes kurdarccal zárult szemlét, mert az nem illik bele az ügyészség által felállított koncepcióba. A lehallgatott telefonbeszélgetésekkel kapcsolatban a fellebbezés szerint az nem támasztja alá sem a kollektív lottózást, de a vesztegetés tényét sem. Ennek ellenére a kollektív lottózás az valós volt, amely havi szelvényekkel történt és nagyrészt állandó számokkal, amely csak abban az esetben bővült, ha új tag lépett a lottózók közé.

Az 1. tényállási pont kizárólag 2. tanú vallomásán alapszik, azonban ő ezt csak állíthatta a kollegáknak, mert a többi tanú kizárólag az ő elmondásából szerezte az információit.

A tényállás 2. pontja 4. tanúvallomásán alapszik, azonban ezen tényállás ellen nem tud védekezni, mert egy olyan cselekményről van szó, amelyben sem a pontos időpont, sem az összeg nem állapítható meg.

Az eljárás szabályosságával kapcsolatosan teszi fel azt a kérdést, hogy miért volt szükség felismerésre bemutatásra, amikor 4. tanú a nevekkel mindvégig az eljárás során bizonytalan volt, és azért sem tartja elfogadhatónak 4. tanú vallomását, mert több éves együttes munkavégzés ellenére sem tud neveket személyekhez kapcsolni. Ellentmondásosnak tartja 4. és 2. tanúk vallomásait a pénz átadásokkal kapcsolatban is, így azzal, hogy 4. melyik pénzügyőrt ismerte és kinek adott át pénzt.

Az 5. tényállási ponttal kapcsolatosan fizikai lehetetlenségnek tartja azt, hogy a munkahelyéről a szolgálati lakásához hazaérő III. r. vádlott a 4. tanúval történt beszélgetése közötti időintervallumban átöltözött és a szolgálati lakásától visszaért volna a záhonyi MOL kútra, amelyre vonatkozóan tényt állapít meg az elsőfokú bíróság ítélete. Tisztázatlannak találja a találkozás létrejöttének megtörténtét, annak pontos helyét, valamint azt, hogy egyáltalán ott történt-e pénzátadás. Hangsúlyozza, hogy III. r. vádlott 2004. május 1-től a 1. Vámhivatal állományából áthelyezésre került a 2. Vámhivatalba, majd május 15-ig szabadságon volt, majd visszavezénylésre került a 1. Vámhivatalba, ahol vámárnyilatkozatok számítógépes feldolgozását végezte. Tényleges vámkezelői munkát nem végzett, hanem a ... Rt. szolgálati helyén dolgozott. Kizárólag 2004. május 1-től május 19-ig történt a vádbeli gazdálkodó szerv vámkezelési kérelmeinek a vámkezelése a ... Rt. telephelyén. Ebből az következik, hogy értelmetlen lett volna 4. tanúnak bármilyen pénzt vagy előnyt nyújtani III.r. vádlott részére, ugyanis 2004. június 2-t megelőzően már legalább egy hónapja semmi olyan tevékenységet nem végzett, amely a vádirat és az ítélet szerint ellenszolgáltatásra szorult volna Kft-től.

A tényállás 6. pontjával kapcsolatosan is elsősorban azt sérelmezi a fellebbezés, hogy a bíróság 4. tanú vallomását fogadta el, ami annak ismeretében, hogy III.r. vádlott munkavégzésének helye ekkor is a Rt. volt, és ... Kft-nek vámkezelést nem végzett, így lehetősége sem volt III.r. vádlottnak, hogy előnyt kérjen 4. tanútól, bár azt nem vitatja, hogy alkalmasszerűen találkoztak, illetve telefonon is beszéltek.

A tényállás 7. pontjának megállapításait is vitatja és kifogásolja, hogy az teljes egészében 5. tanú vallomásán és telefonbeszélgetésein alapszik. A telefonbeszélgetések tartalmából azonban álláspontja szerint nem következik, hogy pénz átadás történt volna, illetőleg 5. tanú őt más vádlottakkal összekeverte.

A tényállás 9. pontját azért tartja iratellenesnek, mert az indokolással szemben 1. tanú vallomása nem támasztja alá a tényállást, mivel a tanú vallomásából az következik, hogy ő III. r. vádlott részére soha, semmilyen pénzt vagy borítékot nem adott át. Nincs olyan nyilatkozat, melyből azt a következtetést lehet levonni, hogy 1. tanú az általa elvitt pénzt, amelyről 5. és 4. tanú beszélt, azt III.r. vádlottnak adta oda.

Összességében a fellebbezés szerint 4., 5. és 2. tanúk ún. őszinte, feltáró és beismerő vallomásai mögött rendkívül jól felismerhető, alapvetően önös érdekek találhatók. Éppen ezért bizonyítottság hiányában a vád és törvényes következményei alóli felmentését kéri.

IV.r. vádlott és védője felmentés végett jelentett be fellebbezést. A IV.r. vádlottat érintő 2. és 8. tényállási pontokkal kapcsolatosan a következők szerint vitatta a tényállás megalapozottságát:

A tényállás 2. pontja azért szenved logikai ellentmondásban, mert 4. tanú az eljárás során többször módosított vallomásain, s legelső alkalommal határozottan tagadta, hogy ő pénzt adott volna át személyesen pénzügyőrök részére, azonban a következő gyanúsított kihallgatásakor ezt már elismerte.

IV.r. vádlott úgy véli, hogy ő és 4. tanú az eljárást megelőzően már ismerték egymást személyesen, így 4. tanúnak őt fénykép nélkül is egyértelműen tudnia kellett volna

azonosítani. 4. tanú vallomásait elemezve nem tartja elfogadhatónak azt az állítását, hogy az ő részére is adott át pénzt. Vitatta a felismerésre bemutatási eljárás szabályszerűségét, de annak értelmét is tekintettel arra, hogy arra nincs szükség, amikor a felismerést végző személyesen is ismeri a felismerendő személyt. Sételmezi azt, hogy a bíróság nem őt tekintette szavahihetőnek, akinek soha még összeütközése nem volt a törvénnyel, szemben azzal a 4. tanúval, aki gazdasági bűncselekmény miatt már büntetve volt és ellentmondó vallomásokat tett, és a nyomozás időtartama alatt is felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatt állt. Nyilvánvalónak tartja a fellebbezés, hogy amennyiben jelen ügy kapcsán büntetés kerül kiszabásra 4. tanúval szemben, úgy végrehajtásában eredetileg felfüggesztett szabadságvesztés időtartamát is le kell töltenie, ami nyomatékos motiváció volt számára terhelő vallomások megtételére vonatkozóan, ugyanis a jogkövetkezmények elkerülése érdekében oly mértékben együttműködni volt kénytelen a nyomozó hatósággal, amire tekintettel a nyomozás vele szemben megszüntethető.

A tényállás 8. pontját illetően 1. tanú vallomásait elemzi és abból kiindulva, hogy 2005. tavaszán, amikor az ügyészség 1. tanú elé tárta a 2004. szeptember 17-én megvalósult 5. tanúval folytatott telefonbeszélgetéseket, akkor ezekre 1. tanú emlékezett, úgy véli, hogy akkor ugyanezen beszélgetésre 2004. december 18-án is legalább olyan jól emlékeznie kellett volna. 2004. december 18-án azonban azt a vallomást tette 1. tanú, hogy 2004. szeptember 15-ét követő két-három hétig nem történt pénz átadás, amiből az ő vallomásának valótlanága következik. A 2004. decemberi vallomásait tartja elfogadhatónak 1. tanúnak, mert az ügyészség ekkor még nem befolyásolta őt a 2004. szeptember 17-ei beszélgetés hanganyagával. Pusztán jogilag tartja a tanút érdektelennek, azonban álláspontja szerint a tanúra nézve terhelő vallomás megtétele irányában volt ráhatás, mert a tanú érthető módon el akarta kerülni a büntetést. Hivatkozik arra a fellebbezésben, hogy 1. tanú csak azután tett személye vonatkozásában terhelő vallomást, miután az ügyészség elétárta a szeptember 17-ei beszélgetések hanganyagát, befolyást gyakorolva ezzel a vallomásának tartalmára. Felhívja a figyelmet arra is, hogy 5. tanú úgy nyilatkozott, hogy 2004. szeptember 17-én is telefonon beszélte meg vele a vádirat szerinti pénz átadás körülményeit, azonban ilyen lehallgatás nincs rögzítve az ügy iratai között, ami a tanú vallomásának valóságtartalmát cáfolja.

A vallomások összevetése alapján azt is kijelenti, hogy a telefonbeszélgetésben, amelyre hivatkozik az elsőfokú ítélet, nem 61.000 Ft-ról van szó, hanem 61 vámügyintézéshez szükséges okmányról.

A szóban forgó lehallgatott telefonbeszélgetésekről hangsúlyozza, hogy az a valami, amit egymás között el kellett osztani az a szolgálattal összefüggő vámokmányoknak a pénzügyőrök közötti munka szerinti szétosztása. Részletesen elemzi 1. tanú és 5. tanú vallomásait a 61.000,- Ft-os tétel átadásáról. 1. és 5. tanú vallomásából az állapítható meg a fellebbezés szerint, hogy mindketten úgy emlékeznek, hogy a pénzt ők adták át IV.r. vádlott részére azt követően, hogy eredetileg erre nem is emlékeztek, így objektív mérlegelés mellett a pénzátadást nem lehetett volna megállapítani.

VI.r. vádlott és védője felmentés végett jelentett be fellebbezést, de másodlagosan azt enyhítés végett is fenntartották felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása érdekében. A fellebbezés szerint egy ilyen súlyos büntetőügyben nem elegendő pusztán annyit

tartalmaznia a tényállásnak, hogy VI.r. vádlott meg nem határozható alkalommal, de legalább egyszer ismeretlen összeget átvett.

2. tanú vallomásait elfogadhatatlannak tartja, amit alátámaszt az is, hogy 2. tanú főnöke, 3. tanú sem volt abban biztos, hogy 2. tanú arra használta fel a tőle elkért összegeket, hogy a pénzügyőröknek átadja.

Álláspontja szerint az bizonyosodott be, hogy 2. tanú szavahihetetlen és saját zsebre dolgozott, mint amely tényre több tanú is nyilatkozott az eljárás során.

A jogi minősítést is sérelmezte VI.r. vádlott és védője, mivel az elsőfokú bíróság által megállapított egyszeri elkövetésből nem következik az üzletszerűség, a bünszövetség és a folytatólágosság.

VIII.r. vádlott és védője felmentés végett jelentette be a fellebbezését, és a megállapított tényállást vitatták, azt megalapozatlannak tartva. Másodlagos indítványként felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása érdekében is fenntartotta fellebbezését, de indokolási kötelezettség megsértése miatt az ítélet hatályon kívül helyezését is indokoltnak tartotta.

Az ügyész tudomásul vette valamennyi vádlottra vonatkozóan a megyei bíróság ítéletét. A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.468/2006/1-II. számú átiratában az ügy tárgyaláson történő elbírálását indítványozta azzal, hogy a bíróság III.r. vádlottal szemben az elsőfokú ítéletet változtassa meg úgy, hogy a vádlott terhére rótt folytatólágos cselekmények 2 rendbeliek, a IV.r. vádlottal szemben kiszabott büntetést halmazati büntetésnek tekintse, továbbá II.r. vádlott tekintetében a rendelkező részben is hívja fel a tényállás 2. pontját, egyebekben pedig az ítéletet a Be. 371.§ (1) bekezdése alapján hagyja helyben.

A Debreceni Ítéltábla a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján felülbírálta. Az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, valamint az intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. V.r. és VII.r. vádlottakra az elsőfokú bíróság ítélete jogerőre emelkedett, így a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel érintett vádlottakra vonatkozó részét bírálta felül (Be. 349.§).

A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok túlnyomó részének betartásával járt el az ügyben és az általa megállapított tényállás is alapvetően részt megalapozott.

A másodfokú bíróság a Be. 353.§ (1) bekezdése alapján bizonyítást vett fel annak érdekében, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban megvalósult eljárási szabálysértést orvosolja és ehhez a Be. 363.§ (2) bekezdés b/ pontja alapján az ügyet tárgyalásra tűzte ki.

Az eljárási szabálysértés a büntetőeljárásról szóló törvényben előírt egyes figyelmeztetések alkalmazásának félreérthető, pontatlan rögzítése miatt történt, ugyanis 1. tanú 2006. április 21. napján történt kihallgatásakor, valamint 1. és 5. tanúk 2006. november 14-én

folytatott szembesítések a bírósági jegyzőkönyvből nem derül ki egyértelműen az, hogy figyelmeztetve lett-e a tanú arra, hogy a Be. 82.§ (1) bekezdés b/ pontja alapján nem köteles vallomást tenni, és hogy a tanú ezzel a jogával élni kíván-e.

1. tanú a 2006. január 13. napján az Ny.387/2004. számú határozattal vádemelés elhalasztásával volt érintve, azaz korábban gyanúsítottként hallgatták ki. A jegyzőkönyvből az állapítható meg, hogyés ügyvédek felhívására a tárgyalási jegyzőkönyvben az került rögzítésre, hogy a tanú kioktatásra került a Be. 82.§ (1) bekezdés b/ pontjában szabályozott relatív mentességi jogról, valamint a Be. 296.§ (3) bekezdésében foglaltakról, melyet követően nem kívánt élni mentességi jogával és vallomást tett. A tárgyalási jegyzőkönyv azt is tartalmazza, hogyügyvéd egy jogértelmezést ad, mely szerint ha nem tenne 1. tanú tanúként vallomást, az kényszerhelyzetet teremtené, mivel az ügyész vádat emelne ellene. A tárgyalási jegyzőkönyvből nem tűnik ki, hogy ezen felhívásnak szerepe volt-e abban, hogy 1. tanú a tanúvallomás megtagadásának jogával nem élt azon körben, amellyel saját magát bűncselekmény elkövetésével vádolta volna. A vádemelés elhalasztásának hatálya alatt állás idején a tanú nem kötelezhető önvádra a Be. 82.§ (1) bekezdés b/ és a Be. 83.§ (1) bekezdésének az elkövetéskor és jelenleg is hatályos együttes és helyes értelme szerint. A Be. 85.§ (3) bekezdéséből következően tisztázni kell a tanú vallomástételének akadályát, és ha a tanú vallomástételének nincs akadály, figyelmeztetni kell arra, hogy köteles a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat vallani, továbbá figyelmeztetni kell a hamis tanúzás következményeire. Amiatt, hogy a figyelmeztetés pontos tartalma a tárgyalási jegyzőkönyv idézett részeiből nem volt megállapítható, a bíróság ismételten meghallgatta 1. tanút, valamint 5. tanút. A kettejük szembesítéséről szóló tárgyalási jegyzőkönyv hasonlóan pontatlan a figyelmeztetéseket illetően.

A másodfokú eljárásban megtartott tárgyaláson a bíróság az eljárási törvénynek megfelelően figyelmeztette a 1. tanút a vallomás megtagadási jogára, egyben tisztázta, hogy a tanúval szemben már az alapeljárásban is elhangzottak ezek a figyelmeztetések, így megállapítható, hogy az csak a jegyzőkönyvben nem lett pontosan rögzítve. A tanú a másodfokú eljárásban sem élt vallomás megtagadási jogával, a korábban tett vallomásait fenntartotta, így azok bizonyítékként történő értékelésének nem volt akadály.

Ismételten meghallgatta a bíróság 4. és 5. tanúkat is, akiket egyébként 1. tanúhoz hasonlóan a Be. 85.§ (3) bekezdés alapján nem figyelmeztetett az elsőfokon eljáró bíróság tanácsának elnöke arra, hogy a hamis tanúzást és a mentő körülmény elhallgatását is szabadságvesztéssel rendeli büntetni a törvény. Mindhárom tanú ezen figyelmeztetés ismeretében is fenntartotta a korábbi vallomásait, azt kiegészíteni nem kívánták, így a vallomások értékelésének és mérlegelési körbe vonásának akadályát nem volt.

A Debreceni Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan, mert a tényállást a Be. 351.§ (2) bekezdés b/ pontja alapján részben hiányosan állapította meg. A másodfokú bíróság a Be. 352.§ (1) bekezdés a/ pontja alapján a tényállást a következők szerint egészíti ki az iratok tartalma alapján:

A történeti tényállás bevezető részében szükséges rögzíteni azt, hogy az Kft. annak érdekében, hogy a vámügyintézés gördülékenyen és minél gyorsabban folyjon, a vámkezelő pénzügyőrök által előre meghatározott és egyeztetett összegeket fizettek ki a vámkezelést végző vádlottaknak előre egyeztetett tarifa alapján. Az egyes vámeljárásokban az áru jellegétől és az azt szállító járművek nagyságától függően különböző összegű, 2.000-tól 20.000 Ft körüli összeg volt az a pénzösszeg, amelyet a pénzügyőrök kértek és elfogadtak, majd azt egymás között elosztották annak tudatában, hogy azt a vámkezelés elvégzéséért és gördülékeny lefolytatásáért kapják. A vámkezelést végző vádlottak a munkavégzéssel együtt a pénz átvételét és elosztását is saját maguk között megszervezték.

Ezzel a kiegészítéssel az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott és az ítélet tábla a Be. 352.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a helyesbített, kiegészített tényállás alapján bírálta felül.

Meghallgatta még a bíróság tanúként az I. r. vádlott feleségét, akit a másodfokú tárgyalásra állítottak elő tanúként. A tanú előadta, hogy valójában ő 1. tanúval találkozott a lakásukon, azonban ő nem egy borítékban pénzt vett át, hanem egy videokazettát, ami egy pornó video volt, és valószínűleg ez lehetett az oka, hogy eredetileg 1. tanú azt vonakodott neki átadni. A tanú és az I.r. vádlott sem adott arra magyarázatot, hogy miért csak most jelentették be a bíróságnak ezen bizonyítékot.

Az ítélet tábla a tanú vallomását nem fogadta el. Semmilyen magyarázat nem hangzott el a másodfokú tárgyaláson arra nézve, hogy mi volt az oka annak, hogy az I. r. vádlott felesége, mint tanú korábban nem lett bejelentve a hatóságok felé, holott állítása szerint igen lényeges információ birtokában volt. Szükséges rámutatni arra, hogy az irányadó bírói gyakorlat szerint egy esetleges bizonyíték késedelmes előterjesztése esetén annak megalapozottsága ellenőrzésekor nem mellőzhető annak vizsgálata sem, hogy volt-e ésszerű indoka a bizonyíték vagy adat visszatartásának.

A Murray v. The United Kingdom Judgment of 8 February 1996, Reports 1996-I, p. 30. számú döntésében fejti ki a Strassbourgi Bíróság, hogy a hallgatáshoz fűződő jog -amellyel nyilván egy tekintet alá esik a bizonyítékok meghatározott körének az elhallgatása is- nem abszolút és nincs akadálya annak, hogy ebből a hatóságok az ügy egész kontextusát tekintve logikus és megfelelő bizonyítékokkal alátámasztott következtetéseket vonjanak le. Ebből is következik, hogy az ítéleti tényállás 10. pontja megalapozott, azt a rendelkezésre álló, és a megyei bíróság által elfogadott bizonyítékok kellően alátámasztják.

A fellebbezéssel érintett vádlottak mindegyike tagadta a terhére rótt tényállások megvalósulását és védekezéseik egységesen arra irányultak, hogy senkitől sem fogadtak el vagyoni előnyt, és a telefonbeszélgetések eléjük tárása után az egyes vádlottak arra hivatkoztak, hogy kollektíven bonyolított lottózásról, illetve abból származó pénz elosztásáról volt szó.

Az elsőfokú bíróság ezen védekezéseket valamennyi esetben helyesen vetette el, ugyanis nemcsak az életszerűség követelményeivel ellentétben ezen védekezés, hanem a titkos információgyűjtés keretében végzett telefon lehallgatások írásbeli változata sem utalt erre.

Az eljárás során kihallgatott tanúk, különösen ezek között az aktív vesztegetők vallomásai a vádlottakra nézve egyértelműen terhelők voltak. Ezen vallomásokat nem csupán egyenként kiragadva az egyes tényállásokra nézve kell vizsgálni, ahogy azt a vádlottak a fellebbezésükben tették, hanem összességében is, ugyanis jelen ügyben nem egymástól teljesen elkülönülő tényállásrészek vannak, és az elsőfokú bíróság által pontokba szedett tényállásrészek csupán az események jobb nyomon követhetőségét szolgálják.

1., 5., 4., 2. tanúk vallomásai kétséget kizáróan bizonyítják a vádlottak által elkövetett bűncselekményt. Nem fogadható el az a fellebbezési érvelés, mely szerint az aktív vesztegető tanúk önös érdekből találtak ki terhelő vallomásokat a vádlottakra nézve, hiszen ezen terhelő vallomások egybecsengenek, az eljárás egyéb adataival összhangban állnak, és semmilyen önös érdekük nem volt arra nézve, hogy úgy vádoljanak másokat bűncselekménnyel, hogy közben saját magukkal is ezt teszik. A terhelő vallomásokat terheltként saját magukra is terhelően büntetőeljárás hatálya alatt tették meg. Nyilvánvaló, hogy ha nem követtek volna el bűncselekményt, akkor egy kitalált történetet nem mondanak el a nyomozó hatóság előtt. Helyesen értékelte úgy az elsőfokú bíróság, hogy az általuk tett vallomás azért is meggyőzőbb és elfogadhatóbb, mint a vádlottak ezt tagadó védekezése, mert az saját magukra nézve is terhelő volt.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból következik az is, hogy olyan rendszeres volt a pénzáadás a vádlottak részére, hogy az egyes esetekre pontosan az aktív vesztegető tanúk már nem emlékeztek, de nem is emlékezhettek. Helyesen döntött úgy az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása során, hogy csak azokat az eseteket rögzítette, amelyekre határozottan emlékeztek a tanúk, még akkor is, ha az egyéb körülményekre csak megközelítőleg emlékeztek, így az elkövetés helyére vagy pontos időpontjára.

Valóban merültek fel ellentmondások azon tanúk vallomásaiban is, akiket a megyei bíróság szavahihetőnek elfogadott, azonban ezen ellentmondások az ügy lényegét nem érintették, és a természetes emlékezeti pontatlanságokkal magyarázhatóak.

Több tanú megfogalmazta azon aggályait, hogy 2. tanú esetlegesen saját zsebre is dolgozott, amit a lefolytatott bizonyítási eljárás után nem lehet kizárni. Az elsőfokú bíróság azonban helyesen csupán annyi pénz átadását rögzítette az ítéleti tényállásban, amire kétséget kizáró bizonyíték merült fel, és nem is lett a vádlottak terhére róva az összes pénz, amit 2. tanú azért kapott, hogy azt a pénzügyőröknek továbbítsa. Az a körülmény, hogy 2. tanú esetlegesen saját zsebre is dolgozott, nem teszi megalapozatlanná az egyéb bizonyítékokkal is alátámasztott ítéleti tényállást.

Helyesen, logikai ellentmondás nélkül fogadta el terhelő bizonyítékként a megyei bíróság 4. tanú terhelő vallomását II. vádlottra nézve. A tanú vallomásaiból leszűrhető, hogy a pénzáadásban biztos volt, csak abban nem volt minden vallomástételkor határozott, hogy a vád tárgyává tett összeget II. r. vádlott kezébe, vagy a vele jelenlévő másik pénzügyőrnek adta e át. A bűncselekmény megvalósulása, és minősülése szempontjából ennek jelentősége nincsen.

A felismerésre bemutatás elvégzése 4. tanút illetően nem kifogásolható, hiszen egyértelmű adat volt arra, hogy egyes neveket csak megközelítőleg tud az általa ismert pénzügyőr vádlottakhoz kötni, így a tévedés kizárása érdekében az nem volt mellőzhető.

Nem fogadta el a bíróság III. r. vádlott azon érvelését, hogy nem lett volna értelme 4. tanú számára jogtalan előnyt adni, mert a tényállásban rögzített időpontban ő éppen más szolgálati helyen dolgozott. A bünszövetségből következik, hogy a pénz átvevőjének személye nem feltétlenül az éppen vámkezelést végző személyéhez kapcsolódott, és a pénzátadásnál, és elfogadásnál a személyes ismeretségnek és kapcsolatnak is döntő szerepe volt, amely ismeretséget és rendszeres kapcsolatot a III. r. vádlott sem vitatott. Nem lehet az egyes tényállás elemeket és vádlotti cselekvőseket az egész cselekménysorból kiragadni, és azt sem lehet önmagában vizsgálni, hogy egy-egy pénzátvétel megérte-e az egyes vádlottaknak.

A tényállás 8. pontját illetően nem fogadta el az ítéletábra a IV. r. vádlott érvelését a 1. tanúval kapcsolatos helytelen hatósági befolyásolásról. Teljesen természetes az, hogy azt követően emlékszik pontosabban a tanú egy telefonbeszélgetés tartalmára, és időpontjára, hogy annak rögzített szövegét a hatóság vele ismerteti, és nem az a meghatározó, hogy ez időben később volt, mint az a kihallgatás, ahol még ezen beszélgetés hanganyagának elétárása nélkül tett vallomást.

Okszerűen vont következtetést az elsőfokú bíróság a vádlottak bűnösségére és a terhükre rótt bűncselekmények jogi minősítése is túlnyomórészt törvényes. Helyes ténybeli és jogi indokát adta az elsőfokú bíróság annak, hogy a vádlottak terhére miért állapítható meg a bünszövetség és az üzletszerűség, mint minősítő körülmények, továbbá, hogy a bűncselekmények miért nem fontosabb ügyben elkövetettek. A jogi indokolást azonban a bünszövetséget illetően a következők szerint szükséges kiegészíteni a IV. számú Büntető Elvi Döntésre hivatkozással:

A Btk. a bünszövetség fogalom meghatározásánál a bűncselekmények szervezett elkövetését értékeli, vagyis azt az esetet, amikor a közreműködőknek, tehát a bünszövetség tagjainak a megállapodása több bűncselekmény megvalósítását célozza anélkül, hogy minden egyes bűncselekmény végrehajtásának a részleteit is megszerveznék.

Az előzetes megállapodás, mint a szervezett elkövetés egyik eleme olyan, a jövőben megvalósítandó bűncselekmények elkövetésére irányuló elhatározást jelent, amely a jogvédte érdekek ellen támadó erők viszonylag magasabb fokú szervezettségét, így az elkövetők következetességét, a végrehajtás egyes jelentősebb körülményeiben, módzataiban megnyilvánuló tervszerűséget is felölelheti, mint jelen ügyben. A megállapodás formáját illetően a törvény nem tartalmaz, de nem is tartalmazhat taxatív felsorolást. A megállapodás lehet szóbeli is, de akár hallgatólagos, a félreérthetetlenül a bűnözésre irányuló akarategység is. Ilyen megállapodásra az olyan cselekményeknél lehet következtetni, ahol az elkövetők ismétlődően, az azonos vagy a hasonló alkalmat keresték vagy használták fel a bűncselekmények megvalósításához. Jelen ügyben a vádlottak ráutaló magatartásából egyértelműen felismerhető a bűnözésre irányuló következetesség, tervszerűség, és akarategyezőség, ami a hallgatólagos megállapodás ismérve.

Pontosította az ítéletábra III.r. vádlott bűncselekményének a minősítését, ugyanis ő 2003. első felében 2003. május 30-ig, majd legközelebb csak 2004. június 2-től 2004. október 8-

ig valósított meg ítéleti bizonyossággal megállapíthatóan bűncselekményeket, így a folytatólagosság egysége a Btk. 12.§ (2) bekezdésében írott rövid időköz, mint feltétel a két cselekményrész között nem áll fenn. Megállapítható ugyanakkor, hogy a 2003. május 30-ig, majd a 2004-ben elkövetett cselekmények tekintetében külön-külön az rögzíthető, így az ítélőtábla az ő cselekményeit 2 rb. folytatólagosan elkövetett bűncselekményként értékelte és halmazati büntetésként szabta ki a büntetést.

Helyesen észrevételezte a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség, hogy a II.r. vádlott esetében a megyei bíróság a rendelkező részben csak az 1. tényállást jelölte meg, mint ami a bűnösség alapja, és nem utalt arra, hogy a 2. tényállási ponton is nyugszik a II.r. vádlott bűnössége, azonban a rendelkező részben a büntetőeljárás törvény alapján nem kell külön megjelölni azt, hogy az egyes minősítés mely tényállási ponthoz kapcsolódik, hanem ezen körülménynek a jogi indokolásból kell, hogy kiderüljön, ezért a bíróság ezt csupán az indokolásban rögzítette.

Helyesen észrevételezte a védelem VI.r. vádlottnál, hogy az ő vonatkozásában a folytatólagosság nem valósult meg tekintve, hogy csupán a tényállás 1. pontjában megjelölt cselekmény az elítélés alapja, a bűnszövetséget és az üzletszerűséget megalapozó bevezető részen túl, ezért az ő cselekményéből a bíróság a Btk. 12.§ (2) bekezdés szerinti folytatólagosságot mellőzte.

Az elsőfokú bíróság alapvetően helyesen sorolta fel a büntetés kiszabásánál irányadó alanyi és tárgyi körülményeket. A kiszabott büntetések egyébként a törvényi büntetési tétel alsó határa közelében mozognak, és a Btk. 37.§-ában meghatározott büntetési célok eléréséhez csupán azért tekinthetőek elegendőnek, mert az elkövetés óta eltelt idő valamennyi vádlottnál enyhítőként jön számításba. A vádlottak terhére rótt elkövetési magatartások száma alapján a kiszabott fő- és mellékbüntetések megfelelnek a belső arányosság és a differenciált bünteteskiszabás szempontjainak.

Szükséges rögzíteni, hogy a vádlottak egyikénél sem értékelhető súlyosító körülményként az, hogy munkakörük felhasználásával követték el a bűncselekményt, s ezáltal a cselekmény alkalmas a hasonló munkakörben dolgozókkal szemben megnyilvánuló közbizalom megingatására figyelemmel arra, hogy a vádlottakkal szemben megállapított bűncselekményeknek ez a jogi tárgya, így ezen körülmény rögzítése a kétszeres értékelés tilalmába ütközik. Súlyosító körülmény azonban valamennyi vádlottnál az, hogy több minősítő körülmény, így a bűnszövetség és az üzletszerűség folytán is súlyosabbnak minősül a cselekményük.

Az enyhítő körülményeket annyiban kell pontosítani, hogy nem a nős családos állapot, hanem a kiskorú gyermekekről való gondoskodás számít enyhítő körülménynek a bírói gyakorlat szerint.

Szükséges volt IV.r. vádlottnál rögzíteni, hogy vele szemben a bíróság halmazati büntetést szabott ki.

Az ítélet egyéb rendelkezései és indokai helyesek, csupán arra utal az ítéletábra, hogy a 11/2003.(V.8.)IM-BM-PM együttes rendelet 77.§ (5) bekezdésére való hivatkozás szükségtelen, ezért azt az indokolásból mellőzte.

A kifejtettek alapján a Debreceni Ítéletábra a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság ítéletét a jelzett körben a Be. 372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg az egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 371.§ (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

Debrecen, 2007. március 7.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

dr. Elek Balázs sk.
a tanács tagja-előadó

dr. Háger Tamás sk.
a tanács tagja

Záradék: A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.B.124/2006. számú ítélete I.r., II.r., III.r., IV.r., VI.r., VIII.r. vádlottakra 2007. március hó 7. napján jogerős és végrehajtható.

Debrecen, 2007. március 7.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő

